

## תנ"ך

### הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה פרק אחד ובו שמונה שאלות.  
עליך לענות על חמש שאלות.  $100 = 20 \times 5$  נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום.  
מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.  
(2) התרכז בנושא. בסס את דבריך על הכתוב.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.  
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

**בהצלחה!**

## השאלות

ענה על חמש מן השאלות 1-8 (לכל שאלה – 20 נקודות).

1. קרא שיר השירים, ג', 5-11.

ה השבעתי אתכם בנות ירושלם בצבאות או  
באילות השדה אסתעירו ו ואסתעורו את-האהבה  
ו עד שתחפץ: מי זאת עלה מן-המדבר  
בתימרות עשן מקטרת מר ולבונה מפל אבקת רובל:  
ז הנה מטתו שלשלמה ששים גברים סביב לה מגברי  
ח ישראל: כלם אחי חרב מלמדי מלחמה איש חרב על-  
ט ירכו מפחד בלילות: אפריון עשה לו המלך  
י שלמה מעצי הלבנון: עמודיו עשה כסף רפידתו זהב  
יא מרפבו ארגמן תוכו רצוף אהבה מבנות ירושלם: צאינה ו  
וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה-לו אמו  
ביום חתנתו וביום שמחת לבו:

א. קרא פסוק 6 שלפניך וגם את שיר השירים, ח', 5.

בכל אחד מן הפסוקים האלה נשאלת שאלה, המביעה התפעלות.

- (1) מי שואל את השאלות בפסוקים אלה? הבא פרשנות אחת בנוגע לזהות השואל. (2 נקודות)
  - (2) ציין מה מעורר בדובר התפעלות בכל אחד מן הקטעים? בסס את תשובתך על הכתוב. (8 נקודות)
- ב. קרא פסוקים 9-11 שלפניך ואת הקטע משירו של ישי ריבו: "תוכו רצוף אהבה".

תוכו רצוף אהבה / ישי ריבו

חושיך שבטו, מבלי לחשוך את אהבתו

[...]

עין לא מעלים מעל צאן מרעיתו

[...]

תוכו רצוף אהבה, רצוף אהבה

[...]

לפנים משורת הדין, מנהיג את עולמו

ומלפני המלאכים, דורש בשלום עמו

[...]

בפסוק 10 ובשירו של ישי ריבו נזכר הביטוי "תוכו רצוף אהבה".

- (1) הסבר מהי המשמעות של ביטוי זה בהקשרו בפסוק 10. (6 נקודות)
- (2) בשירו של ישי ריבו, על מי נאמר הביטוי, ומהי משמעותו בהקשרו בשיר? (4 נקודות)

## 2. קרא שיר השירים, ח', 6-7.

1 שִׁימֵנִי כְּחֹתֶם  
 עַל-לֶפֶךְ כְּחֹתֶם עַל-זִרְעֶךָ כִּי-עָזָה כְּמוֹת אֲהַבָּה קָשָׁה  
 2 כְּשֶׁאוֹל קִנְיָה רִשְׁפִּיהָ רִשְׁפִּי אִישׁ שֶׁלֹּהֲבִתֶּיהָ: מִיָּם רַבִּים לֹא  
 יוֹכְלוּ לִכְבוֹת אֶת-הָאֲהָבָה וְנִהְרֹת לֹא יִשְׁטָפוּהָ אִם-יִתֵּן אִישׁ  
 אֶת-כָּל-הֹן בֵּיתוֹ בְּאֲהָבָה בּוֹז יִבּוֹזוּ לוֹ:

א. קרא גם את דברי רוני מגידוב שלפניך.

דימויים אלו מבקשים להביע את כוחה העצום והבלתי מרוסן של האהבה.

(מגידוב, ר', השירה המקראית בראי ההוראה, מכון שלום הרטמן, [תש"ע] עמ' 17)

הבא שתי דוגמאות מפסוקים 6-7 שלפניך התומכות בדבריה של מגידוב, והסבר כל אחת מהן. (10 נקודות)

ב. קרא את המדרש שלפניך.

"מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה" – מים רבים, אלו אומות העולם... לא יוכלו לכבות את האהבה, אהבה שהקדוש ברוך הוא אוהב לישראל, שנאמר: אהבתי אתכם אמר ה'.

(מדרש שיר השירים רבה ח')

השאלה אם היה ראוי להכליל את מגילת שיר השירים באוסף כתבי הקודש, עוררה מחלוקת בין החכמים.

הסבר כיצד הפרשנות של המדרש לשיר השירים פותרת מחלוקת זו. (10 נקודות)

א וַיְהִי בַיּוֹם שֶׁפָּט הַשִּׁפְטִים וַיְהִי דָעֵב בְּאַרְצָן וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית  
 ב לֶחֶם יְהוּדָה לְגוֹר בְּשָׂדֵי מוֹאָב הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי בָנָיו: וְשֵׁם  
 הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נָעֲמִי וְשֵׁם שְׁנֵי־בָנָיו מַחֲלֹן  
 וְכַלְיוֹן אֶפְרָתִים מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וַיָּבֹאוּ שְׂדֵי־מוֹאָב וַיְהִיו־  
 ג שָׁם: וַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ אִישׁ נָעֲמִי וַתִּשְׁאָר הִיא וּשְׁנֵי בָנֶיהָ:  
 ד וַיֵּשְׂאוּ לָהֶם נָשִׁים מֵאֲבוֹת שֵׁם הָאֶחָת עֲרֹפָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית  
 ה רות וַיֵּשְׁבוּ שָׁם בְּעֶשֶׂר שָׁנִים: וַיָּמָתוּ גַם־שְׁנֵיהֶם מַחֲלֹן וְכַלְיוֹן  
 וַתִּשְׁאָר הָאִשָּׁה מִשְׁנֵי יְלָדֶיהָ וּמֵאִשָּׁה: וַתִּקַּם הִיא וְכַלְתֶּיהָ  
 וַתֵּשֶׁב מִשְׁדֵּי מוֹאָב כִּי שָׁמָעָה בְּשָׂדֶה מוֹאָב כִּי־פָקֹד הָיָה  
 וַתֵּצֵא עִמָּהּ לָתֵת לָהֶם לֶחֶם: וַתֵּצֵא מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה־  
 שָׁמָּה וּשְׁתֵּי כַלְתֶּיהָ עִמָּהּ וַתֵּלַכְנָה בְּדֶרֶךְ לָשׁוּב אֶל־אֶרֶץ  
 ח יְהוּדָה: וַתֹּאמֶר נָעֲמִי לְשְׁתֵּי כַלְתֶּיהָ לָכֵנָה שְׂבֻנָּה אִשָּׁה לְבֵית  
 אִמָּהּ יַעֲשֶׂה ה' עִמָּכֶם חֶסֶד כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתֶם עִם־הַמֵּתִים יַעֲשֶׂה  
 ט וְעִמָּדִי: וַתֵּן ה' לָכֶם וּמִצָּאֵן מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִשָּׁה וַתִּשְׁק  
 י לָהֶן וַתִּשְׁאָנָה קוֹלָן וַתִּבְכֶּינָה: וַתֹּאמְרֶנָּה לָּהּ כִּי־אַתְּ נָשׁוּב  
 יא לְעַמֶּךָ: וַתֹּאמֶר נָעֲמִי שְׂבֻנָּה בָנְתִי לָמָּה תֵּלַכְנָה עִמָּי הָעוֹד־  
 יב לִי בָנִים בְּמַעֲוִי וְהָיוּ לָכֶם לְאִנְשִׁים: שְׂבֻנָּה בָנְתִי לָכֵן כִּי זָקַנְתִּי  
 מִהַיּוֹת לְאִישׁ כִּי אִמְרַתִּי יִשְׁלִי תִקְוָה גַם הָיִיתִי הַלֵּילָהּ  
 יג לְאִישׁ וְגַם יְלַדְתִּי בָנִים: הֲלֵהֶן וַתִּשְׁבְּרֶנָּה עַד אֲשֶׁר יִגְדְּלוּ  
 הֲלֵהֶן תַּעֲגֹנָה לְכַלְתֵּי הַיּוֹת לְאִישׁ אֶל בָּנְתִי כִי־מֵרֶלֶי מְאֹד  
 יד מִכֶּם כִּי־יֵצְאָה בִּי יְד־ה': וַתִּשְׁנָה קוֹלָן וַתִּבְכֶּינָה עוֹד  
 טו וַתִּשְׁק עֲרֹפָה לַחְמוֹתֶיהָ וְרוּת דִּבְקָה בָּהּ: וַתֹּאמֶר הִנֵּה שָׂבָה  
 טז יְבַמְתֶּךָ אֶל־עַמָּה וְאֶל־אֱלֹהֶיהָ שׁוּבִי אַחֲרַי יְבַמְתֶּךָ: וַתֹּאמֶר  
 רוּת אֶל־תִּפְגְּעֵי־בִי לְעִזְבֶּךָ לָשׁוּב מֵאַחֲרֶיךָ כִּי אֶל־אֲשֶׁר  
 תֵּלַכְי אֵלַיךְ וּבְאֲשֶׁר תֵּלִינִי אֵלַיִן עִמָּךְ עִמִּי וְאֱלֹהֶיךָ אֱלֹהֵי:  
 יז בְּאֲשֶׁר תִּמְוֹתִי אֲמוֹת וְשֵׁם אֶקְבֹּר כֹּה יַעֲשֶׂה ה' לִי וְכֹה  
 יח יוֹסִיף כִּי הַמּוֹת יִפְרִיד בֵּינִי וּבֵינְךָ: וַתֵּרָא כִּי־מֵתֵאֱמָצֵת הִיא  
 לָלֶכֶת אִתָּהּ וַתִּתְחַדֵּל לְדַבֵּר אֵלֶיהָ:

א. קרא פסוקים 11-18 שלפניך.

לדברי רב זעירא (רות רבה, ב', ט"ו), מגילת רות נכתבה כדי ללמד על מידת החסד של בני האדם. הבא מן הפסוקים דוגמה אחת למעשה של חסד, והסבר אותה. בסס את דבריך על הכתוב. (8 נקודות)

ב. קרא את פסוק 14 שלפניך וגם בראשית, ב', 24.

(1) בשני הפסוקים נזכר אותו הפועל. מהו הפועל, ומה ביקש הכותב להביע באמצעותו בבראשית, ב', 24? (6 נקודות)

(2) לדעתך, מדוע השתמש כותב המגילה בפועל זה כדי לאפיין את אהבת רות לנעמי? נמק את דבריך ובסס אותם על הכתוב. (6 נקודות)

א וַתֹּאמֶר לָהּ נַעֲמִי חַמּוּתָהּ  
 ב בָּתִּי הֲלֹא אֲבִקֶּשְׁלָךְ מִנּוּחַ אִשָּׁר יִיטַב לָךְ: וְעַתָּה הֲלֹא בָעִזְ<sup>א</sup>  
 מִדַּעַתְנִי אִשָּׁר הִייתְּ אֶת־נַעֲרוֹתַי הַנֶּהֱהָהוּא זָרָה אֶת־גֶּרְוֹן  
 ג הַשְּׁעָרִים הַלֵּילָה: וְרַחֲצִיתִי וְסָכַתְּ וְשָׁמַתְּ שְׂמֹלֶתְךָ עָלַיִךְ  
 וַיְרַדְתִּי הַגֶּרְוֹן אֶל־תּוֹדְעִי לְאִישׁ עַד כָּלְתוֹ לֶאֱכֹל וּלְשִׁתּוֹת:  
 ד וַיְהִי בִשְׁכָבוֹ וַיִּדְעַתְּ אֶת־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁכַּב־שָׁם וּבָאת  
 וְגִלִית מִרגְלֹתַי וּשְׁכַבְתִּי וְהוּא יַגִּיד לָךְ אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשִׂין:  
 ה וַתֹּאמֶר אֵלֶיהָ כֹּל אֲשֶׁר־תֹּאמְרִי אַעֲשֶׂה: וַתֵּרֶד הַגֶּרְוֹן וַתַּעַשׂ<sup>א</sup>  
 ז כָּכָל אֲשֶׁר־צִוְּתָהּ חַמּוּתָהּ: וַיֹּאכַל בָּעִזְּ וַיִּשָּׁתְּ וַיִּיטַב לָבֹו וַיָּבֹא  
 לְשָׁכָב בַּקֶּצֶה הָעֶרְמָה וַתָּבֹא בַלַּט וַתִּגַּל מִרגְלֹתַי וַתִּשְׁכַּב:  
 ח וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיִּחְרַד הָאִישׁ וַיִּלְפַּת וַהֲנֶה אִשָּׁה שֹׁכֶבֶת  
 ט מִרגְלֹתָיו: וַיֹּאמֶר מִי־אַתְּ וַתֹּאמֶר אֲנֹכִי רות אֲמַתְךָ וּפְרִשְׁתָּ  
 י כְּנָפֶךָ עַל־אֲמַתְךָ כִּי גֹאֵל אֲתָהּ: וַיֹּאמֶר בְּרוּכָה אַתְּ לַיהוָה  
 בָּתִּי הַיִּטְבָּת חֲסִידָךְ הָאֲחֵרוֹן מִן־הָרֵאשׁוֹן לְבִלְתִּי־לָכֶת אַחֲרַי  
 יא הַבְּחוּרִים אִם־דָּל וְאִם־עָשִׁיר: וְעַתָּה בָּתִּי אֶל־תֵּידְאִי כֹל  
 אֲשֶׁר־תֹּאמְרִי אַעֲשֶׂה־לָּךְ כִּי יוֹדַעַ כָּל־שֹׁעַר עִמִּי כִּי אִשְׁתִּי  
 יב חֵיל אַתְּ: וְעַתָּה כִּי אֲמַנֶּם כִּי אִם גֹּאֵל אֲנִכִּי וְגַם יֵשׁ גֹּאֵל  
 יג קָרוֹב מִמֶּנִּי: לִינִי וְהַלֵּילָה וְהִיא בִּבְקֹר אִם־יִגְאָלְךָ טוֹב וְגֹאֵל  
 וְאִם־לֹא יַחְפֹּץ לִגְאָלְךָ וְגֹאֲלֶתְךָ אֲנִכִּי חִי־הִיא שְׁכָבִי עַד־  
 יד הַבְּקֹר: וַתִּשְׁכַּב מִרגְלוֹתָיו עַד־הַבְּקֹר וַתִּקַּם בְּטָרוֹם יַפִּיר אִישׁ  
 אֶת־דַּעְהוּ וַיֹּאמֶר אֶל־יֹדֵעַ כִּי־בָאָה הָאִשָּׁה הַגֶּרְוֹן:  
 שְׂמֹלֶתְךָ וַיְרַדְתִּי  
 וַיִּשְׁכַּבְתִּי  
 אֵלַי

א. רות לא צייתה לכל ההנחיות של נעמי, ובכך נהגה בתעוזה רבה.

הסבר טענה זו ובסס את דבריך על הכתוב. (8 נקודות)

ב. בירידתה של רות אל הגורן היה סיכון רב.

הבא מפסוקים 7-14 שתי דוגמאות המלמדות על הסיכון שבהתנהגותה של רות, והסבר כל אחת מהן.

(12 נקודות)

עוֹדִינָה תִּכְלִיכָה עֵינֵינוּ אֶל-עֲזָרְתָנוּ הַבֵּל  
בְּצִפְיָתָנוּ צָפִינוּ אֶל-גּוֹי לֹא יוֹשָׁע: צָדוּ צַעֲדֵינוּ מַלְכֵת בְּרַחֲבֵתָנוּ  
קָרַב קֶצְנוּ מִלֹּא יָמִינוּ כִּי-בָא קֶצְנוּ: קָלִים הָיוּ רַדְפֵינוּ מִנָּשְׂרֵי  
שָׁמַיִם עַל-הַהָרִים הִלְקֵנוּ בַּמִּדְבָּר אָרְבוּ לָנוּ: רוּחַ אֲפִינוּ מִשְׁיַח  
הַיָּם נִלְכַּד בְּשַׁחֲתוֹתָם אֲשֶׁר אִמְרָנוּ בְּצִלּוֹ נַחִיָּה בְּגוֹיִם: שִׁישִׁי  
וְשִׁמְחִי בַת-אָדָם יוֹשְׁבַתִי בָאָרֶץ עוֹץ גַּם-עָלֶיךָ תַעֲבֹר-כּוֹס  
תִּשְׁכַּרִי וְתִתְעַרִי: תִּם-עוֹנֶךָ בַת-צִיּוֹן לֹא יוֹסִיף לְהַגְלוֹתְךָ  
פֶּקֶד עוֹנֶךָ בַת-אָדָם גְּלָה עַל-חַטָּאתֶיךָ:

## 6. קרא קהלת, ג', 14-17.

יִדְעָתִי כִּי כָּל־אִשֶּׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה  
 לְעוֹלָם עָלָיו אֵין לְהוֹסִיף וּמִמֶּנּוּ אֵין לְגָרוֹעַ וְהָאֱלֹהִים עֹשֶׂה  
 שִׁירָאוֹ מִלְּפָנָיו: מִה־שֶּׁהִיא כְּבֹד הוּא וְאִשֶּׁר לִהְיוֹת כְּבֹד הִיא  
 וְהָאֱלֹהִים יִבְקֹשׁ אֶת־נַרְדָּף: וְעוֹד רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמַשׁ מְקוֹם  
 הַמְּשַׁפֵּט שָׁמָּה הָרָשָׁע וּמְקוֹם הַצֶּדֶק שָׁמָּה הָרָשָׁע: אָמַרְתִּי אֲנִי  
 בָּלָפִי אֶת־הַצִּדִּיק וְאֶת־הָרָשָׁע יִשְׁפֹּט הָאֱלֹהִים כִּי־עַתָּה לְכֹל־  
 חֶפֶץ וְעַל כָּל־הַמַּעֲשֵׂה שֵׁם:

- א. (1) קרא גם **מלכים א**, ג', 28. תיאור בתי המשפט ב**קהלת**, ג', 16-17 שלפניך אינו מתיישב עם הנאמר על המלך שלמה ב**מלכים א**, ג', 28. הסבר קביעה זו ובסס אותה על הכתובים. (6 נקודות)
- (2) האם הגישה המסורתית שעל פיה המלך שלמה הוא שחיבר את ספר **קהלת** עולה בקנה אחד עם הקביעה בתת־סעיף (1)? נמק את דבריך. (6 נקודות)
- ב. קרא פסוק 14 ואת דברי שרה יפת שלפניך.
- מול אלוהים צודק ומוסרי [...] מציג קהלת אלוהים אחר, רחוק, שרירותי, שדרכיו אינן מובנות [...] מה שהאדם צריך, לפי קהלת, איננו להתקרב אל האלוהים ולאהוב אותו, אלא לפחד ממנו ולהתרחק מפניו.
- (ש', יפת, 'חירות הרוח — משנת קהלת לדורות', בתוך: **ספר מיכאל, בין הזמן הזה לימים ההם**, אבי שגיא [עורך], רכס, [2007]. עמ' 103)
- הסבר את פסוק 14 על פי הפרשנות שיפת מציעה. (8 נקודות)

7. קרא קהלת, י"א, 7-10; י"ב, 1-2.

קהלת, י"א, 7-10

ז ומתוק האור וטוב לעינים לראות את-  
 ח השמש: כי אס-שנים הרבה יחיה האדם בכלם ישמח ויזכר  
 ט את-ימי החשך כי-הרבה יהיו כל-שבא הבל: שמח בחור  
 בילדותך ויטיבך לבך בימי בחורותיך והלך בדרך לבך  
 ובמראי עיניך ודע כי על-כל-אלה יביאך האלהים במשפט:  
 י והסר פֶּעַם מִלִּבְךָ וְהַעֲבֵר רֵעָה מִבִּשְׂרֶךָ כִּי-הֵילֵדוֹת וְהַשְׁחָרוֹת  
 הבל:

קהלת, י"ב, 1-2

א וזכר את-בוראיך בימי בחורותיך עד אשר לא-יבאו  
 ב ימי הרעה והגיעו שנים אשר תאמר אין-לי בהם חפץ: עד  
 אשר לא-תחשך השמש והאור והירח והפוכבים ושב  
 העבים אחר הגשם:

א. קהלת משתמש במטפורות של אור וחושך כדי לתאר שתי תקופות בחיי האדם.

איזו תקופה בחיי האדם מייצגת מטפורת האור, ואיזו תקופה מייצגת מטפורת החושך? הסבר את דבריך, ובסס

אותם על הכתוב. (8 נקודות)

ב. (1) הסבר מהי תפיסת העולם הבאה לידי ביטוי באמירה "כל שבא הבל" בפסוק 8. (4 נקודות)

(2) על פי פסוקים 8-10, מהי העצה של קהלת לצעירים, וכיצד הוא מסייג אותה? (8 נקודות)

וַיִּפְקֹד הַמֶּלֶךְ פְּקִידִים בְּכָל־מְדִינֹת  
מְלָכוֹתָו וַיִּקְבְּצוּ אֶת־כָּל־נַעֲרָה־בְּתוּלָה טוֹבַת מְרָאָה אֶל־  
שׁוּשַׁן הַבִּירָה אֶל־בֵּית הַנָּשִׁים אֶל־יַד הַגָּא סָרִיס הַמֶּלֶךְ  
ד שִׁמְר הַנָּשִׁים וְנָתַן תְּמַרְקִיָּהָן: וְהַנַּעֲרָה אֲשֶׁר תִּיטָב בְּעֵינֵי  
הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ תַּחַת וְשָׂתִי וְיִיטָב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ  
ה כֵּן: אִישׁ יְהוּדִי הָיָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה וּשְׁמוֹ  
ו מֶרְדֳּכָי בֶּן יָאִיר בֶּן־שִׁמְעִי בֶן־קִישׁ אִישׁ יְמִינִי: אֲשֶׁר הִגְלָה  
מִירוּשָׁלַיִם עִם־הַגְּלָה אֲשֶׁר הִגְלָתָה עִם יְכָנְיָה מֶלֶךְ־יְהוּדָה  
ז אֲשֶׁר הִגְלָה נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל: וַיְהִי אִמָּן אֶת־הַדָּפָה  
הָיָה אֶסְתֵּר בַּת־דָּדּוּ כִּי אֵין לָהּ אָב וְאִם וְהַנַּעֲרָה יִפְתָּר  
ח תָּאֵר וְטוֹבַת מְרָאָה וּבָמוֹת אָבִיהָ וְאִמָּה לְקַחַהּ מֶרְדֳּכָי לוֹ  
לְבַת: וַיְהִי בְּהַשְׁמַע דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וּדְתּוֹ וּבְהַקְבֹּץ נַעֲרוֹת רַבּוֹת  
אֶל־שׁוּשַׁן הַבִּירָה אֶל־יַד הַגָּי וּתְלַקַּח אֶסְתֵּר אֶל־בֵּית הַמֶּלֶךְ  
ט אֶל־יַד הַגָּי שִׁמְר הַנָּשִׁים: וְתִיטָב הַנַּעֲרָה בְּעֵינָיו וַתִּשָּׂא חֶסֶד  
לִפְנָיו וַיְבַהֵל אֶת־תְּמַרְקִיָּה וְאֶת־מְנוּתָהּ לְתַת לָהּ וְאֵת  
שְׁבַע הַנַּעֲרוֹת הָרְאוּיוֹת לְתַת־לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁנֶה וְאֶת־  
י נַעֲרוֹתֶיהָ לְטוֹב בֵּית הַנָּשִׁים: לֹא־הִגִּידָה אֶסְתֵּר אֶת־עַמָּהּ  
וְאֶת־מּוֹלַדְתָּהּ כִּי מֶרְדֳּכָי צִוָּה עָלֶיהָ אֲשֶׁר לֹא־תִגִּיד: וּבְכָל־  
יוֹם וַיּוֹם מֶרְדֳּכָי מִתְּהַלֵּךְ לִפְנֵי חֲצַר בֵּית־הַנָּשִׁים לְדַעַת אֶת־  
יב שְׁלוֹם אֶסְתֵּר וּמַה־יַּעֲשֶׂה בָּהּ: וּבְהִגִּיעַ תֹּר נַעֲרָה וְנַעֲרָה  
לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ אַחֲשׁוּרוּשׁ מִקֵּץ הַיּוֹת לָהּ בְּדַת הַנָּשִׁים  
שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ כִּי כֵן יִמְלְאוּ יְמֵי מְרוּקִיָּהן שְׁשָׁה חֳדָשִׁים  
בְּשִׁמְן הַמֹּר וּשְׁשָׁה חֳדָשִׁים בְּבִשְׂמִים וּבִתְמַרוּקֵי הַנָּשִׁים:  
יג וּבֹזֶה הַנַּעֲרָה בָּאָה אֶל־הַמֶּלֶךְ אֵת כָּל־אֲשֶׁר תֹּאמַר יִנָּתֵן לָהּ  
יד לָבוֹא עִמָּה מִבֵּית הַנָּשִׁים עַד־בֵּית הַמֶּלֶךְ: בַּעֲרָב וְהָיָה בָּאָה  
וּבִפְקֹד הָיָה שָׂבָה אֶל־בֵּית הַנָּשִׁים שְׁנֵי אֶל־יַד שְׁעֵשְׂגוֹ סָרִיס  
הַמֶּלֶךְ שִׁמְר הַפִּלְגָּשִׁים לֹא־תָבוֹא עוֹד אֶל־הַמֶּלֶךְ כִּי אִם־  
טו חֲפִץ בָּהּ הַמֶּלֶךְ וְנִקְרָאָה בְּשֵׁם: וּבְהִגִּיעַ תֹּר־אֶסְתֵּר בַּת־  
אַבִּיחַיִל וְדָד מֶרְדֳּכָי אֲשֶׁר לָקַח־לוֹ לְבַת לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ  
לֹא בִקְשָׁה דְּבָר כִּי אִם אֶת־אֲשֶׁר יֹאמַר הַגָּי סָרִיס־הַמֶּלֶךְ  
טז שִׁמְר הַנָּשִׁים וְתִהְיֶה אֶסְתֵּר נִשְׂאֵת חֵן בְּעֵינֵי כָל־דְּאִיָּה: וּתְלַקַּח  
אֶסְתֵּר אֶל־הַמֶּלֶךְ אַחֲשׁוּרוּשׁ אֶל־בֵּית מְלָכוֹתָו בַּחֹדֶשׁ

י העֲשִׂירִי הוּא-חֹדֶשׁ טֹבֶת בְּשַׁנַּת-שֶׁבַע לְמַלְכוּתוֹ: וַיֹּאחֲזֶה  
הַמֶּלֶךְ אֶת-אַסְתֵּר מִכָּל-הַנָּשִׁים וַתִּשְׁאַחֶן וַחֲסֹד לִפְנֵי מֶלֶךְ-  
הַתּוֹלוֹת וַיֵּשֶׁם כְּתֹר-מַלְכוּת בְּרֹאשָׁה וַיִּמְלִיכָהּ תַּחַת וְשָׂתִי:  
יח וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ מִשְׁתֶּה גָדוֹל לְכָל-שָׂרָיו וְעַבְדָּיו אֶת מִשְׁתֶּה  
אַסְתֵּר וְהַנְּחָה לַמְּדִינוֹת עֲשֵׂה וַיִּתֵּן מִשְׁאַת כִּיד הַמֶּלֶךְ:  
יט וּבְהֶקְבֵץ בְּתוֹלוֹת שְׁנִית וּמַרְדֳּכָי יָשָׁב בְּשַׁעַר-הַמֶּלֶךְ: אֵין  
אַסְתֵּר מַגִּידַת מוֹלְדֹתָהּ וְאֶת-עַמָּהּ כֹּאֲשֶׁר צִוָּה עָלֶיהָ מַרְדֳּכָי  
וְאֶת-מֵאֲמַר מַרְדֳּכָי אַסְתֵּר עֲשֵׂה כֹאֲשֶׁר הִיִּתָּה בְּאֻמָּנָה  
כא אֵתוֹ: בַּיָּמִים הָהֵם וּמַרְדֳּכָי יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר-הַמֶּלֶךְ  
קִצֵּף בְּגָתָן וַתֵּרֶשׁ שְׁנֵי-סָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ מִשְׁמָרֵי הַסֵּף וַיִּבְקֹשׁוּ  
כב לְשַׁלַּח יָד בַּמֶּלֶךְ אַחֲשׁוּרֶשׁ: וַיֹּדַע הַדָּבָר לַמַּרְדֳּכָי וַיִּגֵּד  
כג לְאַסְתֵּר הַמַּלְכָּה וַתֹּאמֶר אַסְתֵּר לַמֶּלֶךְ בִּשְׁם מַרְדֳּכָי: וַיִּבְקֹשׁ  
הַדָּבָר וַיִּמָּצֵא וַיִּתְּלוּ שְׁנֵיהֶם עַל-עֵץ וַיִּכְתֹּב בְּסֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים  
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ:

קרא גם את דברי אדל ברלין שלפניך.

אסתר היא בבירור כוכבת העלילה [...] היא עוברת ממעמד נמוך למעמד גבוה [...] הוא [המחבר] מכין את הרקע  
לעלייתה אל גובהי חיי החצר הפרסית והפיכתה [...] ליהודייה בת הגולה המושיעה את עמה.

(ברלין, א', מקרא לישראל, אסתר, תל אביב: הוצאת ספרים עם עובד, ירושלים: הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס,

האוניברסיטה העברית, 2001, עמ' 41)

א. לדברי ברלין השינוי במעמדה של אסתר היה הדרגתי.

בסס קביעה זו באמצעות תיאור שני שלבים מן הקטע, שבהם באה לידי ביטוי ההתפתחות במעמדה של אסתר,  
והסבר כל אחד מהם. (12 נקודות)

ב. קרא פסוקים 3-10 שלפניך וגם אסתר, ח', 3-7.

לדברי ברלין, מחבר המגילה מתאר את אסתר "יהודייה בת הגולה המושיעה את עמה".

על פי שני הקטעים האלה, הוכח שאסתר היא יהודייה בת הגולה, ושהיא מושיעה את עמה. (8 נקודות)

## בהצלחה!